

WWW.HEATEGU.EE

HEAD UUDISED

JUUNI 2006 / 1

SOTSIAALSE
ETTEVÕTJA
KONKURSI
ERIVÄLJAANNE

Heade mõtetega on
nii, et need tulevad ja
lähevad. Head teod
saavad neist aga siis,
kui neil mõtetel minna
ei lasta.

SISUKORD

HEA INIMENE - RIINA RAUDNE: HIV PUUDUTAB MEID KÕIKI LK 2-3

HEA TEGU - 3 MEEST MÜÜVAD HINGEGA ASJU LK 4-5

HEA IDEE - KOHT, KUS ÄRAVISATUD TOIT JA INIMESED UUEKS SAAVAD LK 6-7

UUDISED LK 8

JULGE TEISTMOODI MÕELDA!

Heade Uudiste number ilmub seekord uues kuues ning on pühendatud sotsiaalsetele ettevõtjatele.

Selles numbris tutvustame nelja noort inimest, kes on julgenud teistmoodi mõelda. Risto Oitmaa, Kaarel Roosa ja Margus Mägi on loonud sotsiaalse ettevõtte, MTÜ Hingest, mis turustab puuetega inimeste keskustes valmistatud käsitööd. Riina Raudne on loodava Terve Eesti Sihtasutuse eestvedaja, kelle missiooniks on kaasata äri sektorit rahvatervise probleemide lahendamise Eestis, alustades võitlusest HIV-epideemia vastu.

Nemad on Heateo Sihtasutuse korraldatud esimese sotsiaalse ettevõtja konkursi võitjad. Neil on uusi ja julgeid ideid, kuidas mõnda olulist valuküsimust Eesti ühiskonnas paremini lahendada, ning tõsine tahtmine oma ideed ellu viia.

Mis samuti inspireerib: noorte, haritud ja ettevõtlike inimestena on nad pühendunud sellele, et muuta Eestis elu paremaks.

Heateo Sihtasutus on otsustanud ühes oma koostööpartneritega toetada sotsiaalse ettevõtja konkursi võitjate algatusi, et nende ideedest oleks kasu võimalikult paljudele. Loodame, et need edulood julgustavad ka Sind teistmoodi mõtlema. Et sotsiaalseid ettevõtjaid oleks rohkem.

Artur Taevere,
Heateo Sihtasutuse
juhataja

HEA INIMENE

RIINA RAUDNE: HIV PUUDUTAB MEID KÕIKI

„Palun üks mahl kuuma veega,“ küsib ta kohvikus iseenesestmõistetava häälega, tekitades noorukestes baaripiigades tõelise segaduse. Kuid ta saab, mida tahab. Enesestmõistetavaks soovib ta Eestis rääkida ka HIV-teema: see pole ainult NENDE mure, see on meie kõigi mure.

Sama iseenesestmõistetav tundub tema CVd lugedes, et just temast saab Eestis HI-viiruse teise lainega võitlemise Jeanne d' Arc. Ehkki Riina ise end Prantsusmaa Neitsiga kindlasti ei võrdleks. Tagasihoidlikkusest ja kahe jalaga maa peal olemise tõttu. Aga Jeanne'iga on tal üsna palju sarnast, näiteks olukord. Vaenlane, praegusel juhul HI-viirus, on maal ja kuigi me seda endile tunnistada ei taha, on Eesti saanud HI-viiruse epideemiakoldeks. Seega on inimesed ja riik hädas, kuid pole leida inimest, kes suudaks ära hoida, et hirmsa haiguse piiramisrõngasse ei satuks meie sinuga.

Jah, ka Riina tunnistab, et riskirühmade (nagu süstivad narkomaanid ja seksitõotajad) seas on Eestis HIV tõkestamiseks juba nii mõndagi tehtud. Sellest ei pruugi aga piisata, et ära hoida HIV teine laine – nakkuse jõudmine riskirühmadest ehk NENDE juurest tavainimeste hulka. Ehk nagu Riina naljaga pooleks ütleb: „normaalsete valgekraede“ hulka.

HIV ja Riina

Kuidas HIV-teema Tallinna eliitkooli lõpetanud ja välismaal tudeerinud noore inimese pähe tekkis? Lühidalt vastates: tänu inspireerivale õppejõule, kelle loengut ta kuulas Oxfordi ülikoolis tervisepoliitikat õppides. Kuuldu vapustas Riinat ning oma magistritööd kirjutades sai ta selgelt aru, millise viitsütikuga pommi otsas Eesti istub. „On nii palju riike,

mille HIV on praktiliselt laostanud, nt Botswanas on HIV-positiivseid 35% rahvastikust ja see on juhtunud 10 aasta jooksul.”

Sotsiaalse ettevõtja konkursil osales Riina projektiga, mille eesmärk on kaasata erasektor HIV ennetusse ja viia HIV-alased teavitus-programmid töökohtadesse. Idee küpses hea tuttavaga teed juues, mis tipnes soovitusena mõttet paberile panna. „See oli hästi kasulik, sest igasuguseid ideid on kogu aeg, aga paljud jäävad uitmõtetele, nt soov alustada feministlikke filmiõhtuid.” Feministlike filmiõhtutega tuleb seega veidi oodata. :-) Kuid mitte kaua, kui Riina mõttest tõeliselt vaimustub. „Ma arvan, et olen sellist tüüpi inimene, et kui ma midagi tegema hakkam, siis ma vaimustun. Ja ma võiksin teha ükskõik mida, kas või töötada valvelaual ja mõelda, et vau, täitsa lõpp, see on väga deep,” tunnistab ta.

Ebaoluline muutub oluliseks

Oma teadustöid tehes ning erinevate HIV-levikut puudutavate uurimuste tulemustega tutvudes tekkis Riinal mõte alustada HIV-teemalise „rahvavalgustusega” erasektori kaasabil, et teave tõhusamalt ka nendeni viia, kes täna pole liigitatud riskirühma. Eeskätt tuleb võidelda ühiskonnas valitsevate müütidega. Asju tuleb selgeks rääkida ja arutada, on Riina veendunud. HIV on igas ühiskonnas õrn teema, kuna see puudutab inimeste elu sügavalt isiklikke tahke. Seks ja

RIINA RAUDNE

Sündinud 1981. aastal Haapsalu lähisel Martnas. Töötab Tervise Arengu Instituudis teadurina. Kaitsnud Oxfordi Ülikoolis magistr kraadi võrdlevas sotsiaalpoliitikas teemal HIV ennetuspoliitika Eestis ja Leedu aastatel 1990-2004. Lõpetanud Durhami Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika erialal ja Prantsuse Lütseumi. Läbinud massaaži- ja füsioteraapiaõpingud Pacific School of Massage and Healing Arts'is ja London Academy of Natural Health'is.

narkootikumid on keerulised teemad, mille vältimiseks tekitabki müüdid, mis takistavad probleemi adekvaatset käsitlemist. Mõnel pool Aafrikas usutakse näiteks, et HIV võib saada kondoomidest või et haigusest saab lahti süütu tüdrukuga vahekorras olles. „Eestis on vaja lahti saada müüdist, et kuna HIV-positiivne on narkomaan, venelane ja Narvast, siis mind ja mu peret see ei puuduta. Et üht normaalset, korralikku, makse maksvat Tallinna inimest see ei puuduta. Selline mõtlemine ise on suur probleem. See, mida me sotsiaalselt tasandil haigusest räägime, mõjutab, kuidas me individuaalsel tasandil käitume, kas me kasutame kondome, kui paljudel seksime, kas oleme truud ühele partnerile,“ avab Riina oma projekti lähet.

Muutust vajab ka HIV-teema marginaalseeritud käsitlemine ühiskonnas ja poliitikas. „Et teemat aktualiseerida, tuleb käsitleda HIV seost Eestis oluliste teemadega. Meie jaoks olulised teemad on näiteks investeerimiskeskond, madalad maksud ja Eesti maine välismaal. Meid huvitab, et investorid ja firmad oleksid siin õnnelikud, majandus kasvaks ja turistid sooviks siia tulla. Aga kasvav HIV-epideemia ohustab järgmise 10 aasta jooksul kõike seda, mida me oluliseks peame. Ja just sellepärast tuleb HIV ennetamisele läheneda erasektori

kaudu, sest see on kõige mõjukam ja selle heaolu tagamisele on suunatud ka poliitikute ressursid,“ taotleb Riina oma sotsiaalse ettevõtja projektile laiemat kandepinda ühiskonnas.

Ettevõtetes inimeste nõustamine ehk töökohaennetused ei pruugi tähendada Ast ja Bst alustamist ehk rääkimist, kuidas kasutada kondoomi või mis aitab HIVist hoiduda. „Pigem on loengute mõtte püüda arendada nutikate tavaliste eestlastele ja venelaste mõtlemiskultuuri ning panna ka ettevõtteid sotsiaalselt mõtlema,“ tunnistab Riina.

Ent kas praegune hetk on sobivaim? Või on rong juba läinud? „Kõige küpsem aeg on juba möödunud. Aga ma arvan, et praegu pole ka veel hilja seda teha,“ leiab Riina.

Suhtlemise võluviit

Ent mis aeglustaks HIV-leviku allakäiku? Parem kommunikatsioon, ütleb Riina. Ta on veendunud, et suhtlemisega saab Eesti tervisepoliitikas palju ära teha. „Miks hästi tihti mingid asjad ei juhtu, on sellepärast, et inimesed ei saa aru, mis peaks juhtuma. Eksperdid, selle asemel, et veenda ja selgitada, hoopis süüdistavad, et te ei kuula meid, te ei teinud seda või teist, me ütlesime seda juba aastal 96.“ Numbrite loetlemise ja süüdistuste tõrjumise asemel aitaks faktide, tegude ja tulemuste seostamine, leiab ta. Ja nõustub,

et tema projekt on samuti üks seoste loomise ja nende selgitamise projekt.

Ehkki töökohaennetuse projekt ise käivitub alles sügisel, on Riina sõnul palju olulist eeltööd juba tehtud. Kui idee novembris alguse sai, olid isegi kõige suuremad toetajad parasjagu skeptilised. Arvati nii seda, et Eesti ettevõtteid ei ole HIV teemadel arutlemiseks veel valmis, kui ka kaheldi, kas piisav hulk erasektori partnereid tahab end selle teemaga siduda. „Ma olen nende kuude jooksul väga positiivselt üllatunud, et inimesed on projekti mõttele avatud. Keegi pole öelnud, et *get real*, see pole meie peamine probleem,“ märgib Riina rõõmuga heast vastukajast.

Eestisse kogemusi otsima

Peale nelja-aastasest Eestist eemalviibimist on HIV-projektiga sotsiaalseks ettevõtjaks hakkamine Riina esimene tõsisem omal käel ettevõtmine Eestis. Tagasitulemise eesmärgiks seadiski ta endale töökogemuste saamist. „See on rahvatervise- või sotsiaalpoliitika valdkonnas asjadest arusaamiseks hästi tähtis. Mingil hetkel tekkis lihtsalt äratundmine, et ei saa eluaeg lugeda akadeemilisi artikleid ja ÜRO dokumente rahvaste sõprusest ja multidimensionaalsest multisektoriaalsest koostööst ning selle põhjal elu kohta järeldusi teha. Mõtlen Eestisse tagasi tulemisest kui rikastavast

kogemuste perioodist enne edasiõppimist,“ tunnistab Ameerikas õpingute jätkamisest mõtteid mõlgutav Riina.

Elu karastab

Riinast õhkub sooja enesekindlust. „Olen püüdnud alati ise hakkama saada ja õppinud ise otsuseid tegema,“ tunnistab end Läänemaa maakoolist Oxfordi magistr kraadini võidelnud naisterahvas. Võitluse esimene raund oli maalt Haapsallu ja seejärel Tallinna Prantsuse Lütseumisse tulek. Seejärel Inglismaale kraadide järele minek. Õpingute ja elamisraha on tulnud Riinal sageli oma kätega teenida. Ülikooli ajal töötas ta lapsehoidjana, ettekandjana ja müüjana. Samuti on suur kirk alternatiivsete teraapiate vastu teinud Riinast paberitega füsioterapeudi.

Kui küsida peagi HIV-vastase aktsiooniga alustava noore inimese käest, kas ta on mõelnud, mis on tema elu eesmärgiks, mis igal hommikul rajale ajab, vastab ta pärast väikest mõttepausi: „Elult õppida ja ennast tervise valdkonnas teostada nii positiivselt ja konstruktiivselt moel kui võimalik.“ Ja lisab, et kunagi hästi ammu keegi küsis, mis on kolm asja, mida sa tahaks teha enne oma surma. Armastada, õppida ja elada, oli tema toonane vastus. „Aga samas need ongi vist olulised,“ leiab Riina.

3 SÕPRA MÜÜVAD HINGEGA ASJU

Heade mõtetega on nii, et need tulevad ja lähevad. Head teod saavad neist aga siis, kui neil mõtetel minna ei lasta. Kolm sõpra Kaarel Roosa (21), Risto Oitmaa (23) ja Margus Mägi (22) nii just tegidki ühe ühise sõbra mõttega turustada puuetega inimeste käsitööd. Ettevõtmise nimeks sai Hingest. Sest just nii need käsitöösened sünnivad.

Ettevõtmise iva on kokku võetav hiina vanasõnaga, et ära anna näljasele kala, vaid õng. Ja nii on Hingest ka talitanud, pakkudes üheltpoolt puuetega inimestele eneseväljenduse ja lisateenistuse allikat ning teisalt ostjatele kauba peale ka emotsiooni. Sest need

pole tavalised asjad, vaid hingega - igapäev oma tegijast ja iseendast nii mõndagi pajatada.

Tulekustutamine

Senini on noormeeste tegevus näinud välja pigem tulekustutamisena: puuetega inimeste valmistatud esemeid haaratakse suisa lennult nii ärikingutusteks kui väljamüükidel ettevõtetes. Müüdnud esemetest saadud raha laekub keskustele ning sealt omakorda töö autorile, kellele käsitöö on nii teraapiaks kui lisaraha eest. „Käsitöö tegemine on ju tegelikult teraapia vorm. Võib-olla 1/3 on selliseid, kes teevad käsitööd lisaraha pärast, kuid enamuse teeb käsitööd teraapiana,“ selgitab Risto ning lisab, et jutuaJamistes puuetega inimestega on selgunud, et neil jääb kuus puudu ca 300-500 krooni ots otsaga kokku tulemiseks. „Ideaalvariandis tahame meie seda neile pakkuda,“ lausub Risto.

Lai haare?

Hetkel vahendab Hingest 5 puuetega inimeste koondava

käsitöökeskuses tehtut. Selle suve eesmärgiks on aga meestel kaardistada 50 puuetega inimeste käsitöökeskust üle Eesti ning pakkuda neile müügivahendusabi ning võimalust mööda varustada ka materjalidega. Marguse sõnul on 50 keskusega koostöö pigem tagasihoidlik ettevõtmine, sest keskusi olevat Eestis ligi 290, kus puuetega inimesed koos käivad. Pruugib neil vaid mõttele tulla käsitööriing teha.

Lisaks keskustele vahendab Hingest ka paari ärksama puudega inimese juhitud ettevõtte käsitööd. „Näiteks Saaremaal on väga ilus näide, kuidas ratastoolis mees on teinud oma firma, mis teeb puidust asju. Ta on tööle võtnud ka teisi ratastoolis mehi.“ Äri õitseb. Edaspidi plaanib Hingest kampa võtta ka üksiktegijad, keda on väga palju ning kes ei pääse kodust keskusesse.

Hingega tehtud asjad

Kokkupuuted puuetega inimestega on ka Hingest tegijate vaadet neile muutnud -

mustvalgest värvilisemaks.

„Nemad näevad väikestes asjades palju suuremat rõõmu, kui meie suudame seda näha,“ leiab Margus. „Nad teevad käsitööd hinge ja innuga. Maalidest võib ka näha, kui erinevad on need tavapärased. Neil on oma aura ümber.“ Kuid ka kvaliteedilt ei jää nad teistele alla.

Et kaup hea on, tõestab ka see, et Hingest triol ka endal ühtteist valikust igapäevases kasutuses. Marguse uueks sõbraks on hobuse jõhvidest tehtud riidehari ja kodu kaunistavad Haapsalu sanatoorse internaatkooli nahast kalad. Kaarilil seevastu vitraaz ja vaip. Risto tüdrukul on mööbliriidejääkidest tehtud kosmeetikakott ning silma on mees peale visanud ka Merimetsas tehtud maalile.

Põnevaimaks esemeks Hingest kaubavalikus peab Risto üht erilist keraamilist kilpkonna, millel kilbi asemel oli linnupes, lind sees. Ja see osteti käsimüügis kohe ära.

Siht silme ees

Et omapära hoida, kuid toodete väljanägemist kaasajastada, on poiste algatusel plaanis sügisest tõsine tootearendus koostöös Eesti Kunstiakadeemia tootedisaini osakonnaga. Avalöögiks saab pimedatekeskuse Harineri tootevaliku uuendamine. „Kunstiakadeemiat huvitas just see, et üliõpilane peab tootedisaini kõrval mõtlema ka sellele, kuidas pime inimene seda valmistada saaks,” räägib Risto.

Lähemas tulevikus on noormeestel sihikul oma väljapanekud kaubanduskeskustes, kuid peast pole nad heitnud ka päris oma kingipoe mõtet, kust võib leida ka ainueksplare.

„Minu Kullake”

Kui hingega asja kallal olla, siis juhtub sageli, et päevast saab öö ning argipäevast nädalavahetus. „Oleme Hingest 24 tundi. Muu elu on selle kõrval,” nendib Risto nimetades ettevõtmist naljatledes Minu Kullakeseks. Risto sõnul hakkab nende tööpäev kell 9 Skype'i ronimisega. Nädalat alustatakse juba pühapäeva õhtul, kui valmib järgmise nädala tööülesannete täpne plaan. „Minul isiklikult on nii, et mingi poolikuks jäänud asi vasardab terve

nädalavahetuse peas ja siis on hea olla, kui pühapäeva õhtu käes ja saab asja kallale asuda,” märgib Margus.

Nii väikeses ettevõtmises on selge, et kõik teevad kõike, kuid mõningane spetsialiteet on meeskonnaliikmetel siiski välja kujunenud. Näiteks Kaarli õlul on kirjatöö, Margusel esindamised

HINGEST SÜNNILUGU

Hingest nime otsisid mehed sõnaraamatuid lapates mitmeid nädalaid. Mis peaks olema õige nimi tegevusele, mis koondab hingega tehtud asjade müüki ja muudki head? Ükski variant ei tundunud lõplik, õige. Kuni Marguse pähe torkas „hingest”.

Sotsiaalse ettevõtmise idee pärines noormeeste ühiselt sõbralt, kes oli näinud kõrvalt oma downist sõbra tehtud esemeid. Müüdi neid Mustmäel pisikeses poekes, millest keegi midagi ei teadnud. Aga asjad ise olid kuldaväärt. Niisiis vormus algsest majanduskursuse koolitööks mõeldud idee.

ja esinemised ning Ristol suhted klientidega ja koostööpartneritega.

Oma lähemate aastate plaanid on mehed kindlalt Hingest ettevõtmisega sidunud. „Tahame süsteemi niimoodi tööle saada, et see ennast ise ära tasub ja kindlasti töötab. Muid tegevusi paari aasta jooksul selle kõrvale ei saa lasta,” nendib Margus. Sestap on ka meeste hobid Hingest tegemise kõrval üsna kokku kuivanud. „Jazzi ikka kuulame,” nendib Kaarel. „Ja kaardimängud kuuluvad igasse nädalasse.” Margus märgib, et püüab oma tüdrukuga ka suhte sooja hoida.

Hea tuju ettevõte

Oma ettevõtmisest on nad saanud Marguse sõnul kõige rohkem head tuju. Risto lisab sellele ka kogemused. „Ta on meie jaoks kool,” lausub Risto. Õpetajateks nii Heateo Partnerid kui ka inimesed sõna otseses mõttes tänavalt. „Näiteks üks jurist helistas ja pakkus abi,” meenutab Kaarel.

Heateo nõuandjatest - Artur Taevere, Margo Loor, Priit Mikelsaar, Katrin Saul, Maarja Oviir-Neivelt, Tõnis Arro ja Tarmo Jüristo - on noormeestel

abi olnud õigete valikute tegemisel ning oma tegevuse fookuses hoidmisel. Sest kui teed kõike, ei tee midagi. „Ilma Heateo nõuandjateta ei oleks me nii kaulele jõudnud. Me oleks kindlasti kaugel, kuid kas just nii kaugel ja me oleks läbi vigade õppinud. Aga praegu pole lastud meil vigu teha,” märgib Risto.

Hingest tegevus on ujunud senini pärivoolu ehk nagu Kaarel ütleb ludinal. „Meile on enamasti vastu tulnud. Ja eriti vahva on see, et ka teistel inimestel on huvi selle asja vastu,” täheldab ka Margus. „Ja kõik on näevad, et see on õige ja hea asi,” lisab Kaarel.

HINGEST SOOVITUSED SOTSIAALSEKS ETTEVÕTJAKS PÜRGIJATELE

1. Mõtle oma idee selgeks
2. Leia toetajaid
3. Hakka julgelt tegutsema
4. Küsi abi, tavaliselt seda ka antakse
5. Ole kannatlik ja püsiv ka siis, kui tulevad tagasilöögid
6. Varu aega, sest seda kulub rohkem, kui algul arvasid

Ja kõik näevad, et see on õige ja hea asi.

KAAREL

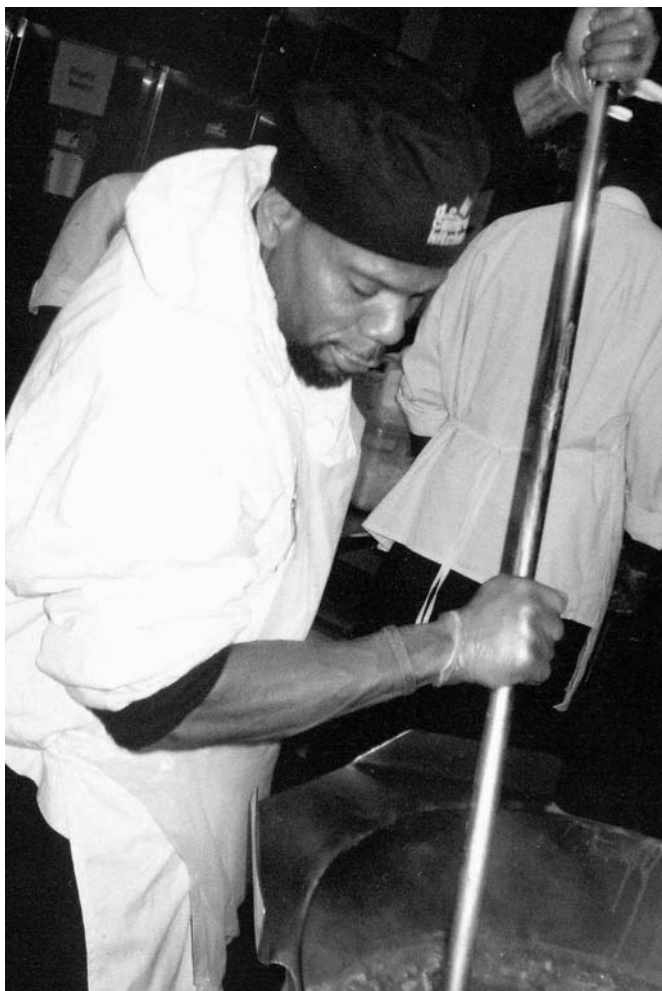
Oleme Hingest 24 tundi. Muu elu on selle kõrval.

RISTO

KOHT, KUS ÄRAVISATUD TOIT JA INIMESED UUEKS SAAVAD

Urmo Kübar käis vabatahtlikuks USA-s Washington DC-s tegutsevas DC Central Kitchenis – organisatsioonis, mis tegeleb kõrvaleheidetud toidu ja kõrvaleheidetud inimestega. Sest kumbagi pole raisata.

Alguses oli unistus.

Robert Eggeri unistus rajada maailma kõige lähedam ööklubi. Selline, nagu Ricki kohvik "Casablancas". Tee vabadusse. Koht, kus armuda, igatseda ja meenutada. Kuhu risk ja põnevus kuuluvad sama loomulikult kui kaaviar ja šampusekokteileid. Ning Robert kõige selle keskel, Humphrey Bogarti cool ilme näol.

Selles suunas asjad tasapisi arenesisidki. Pärast kooli töökoht väikeses kabaree-restoranis, seejärel kolimine DCsse ja – 1970. klubimaastiku kolmainuse *sex, drugs & rock'n'roll* laineharjal – karjäär kesklinna bluusiklubis. Edasi juba mäenedžeri-amet Georgetowni edevas džässlokaalis.

Siis hakkas Robert abielluma ning mõtles, et laulatuse eel oleks viisakas natuke ka koguduse tegevuses osaleda. Nii leidis ta end ühel öhtul kiriku köögis koos teiste vabatahtlikega kodututele suppi keetmas ning võileibu tegemas.

"Kust see toit tuleb?" küsis ta ning sai vastuse, et seda ostetakse annetatud raha eest lähimast Safeway'st, "töenäoliselt kõige kallimast toidupoest planeedil," nagu Robert lisab.

Hmm, tegi Robert ja mõtles toidukoguste, mis tema klubis ning tuhandetes teistes söögikohtades igal öösel pärast sulgemist ära visatakse. Jutt ei käi siis näritud hamburgeritest, vaid

veisekülgedest, krevettidest ja juurviljamägedest (hei, me kõneleme siiski 1980. ja USAst, kus juba ei koonerdata!), mida tellitakse alati varuga, kuid mille pikemaks säilitamiseks pole ruumi.

Toidujagamisringil imestas ta, kuidas staažikamad vabatahtlikud kodutuid nimepidi tundsid. "Aga nad käivad siin ju pidevalt," kuulis ta ning see oli Robertile põhjus öhtu teiseks "hmm'iks" – järelkult ei aita see supijagamine ju neid kuidagi paremale elujärjele.

Kodutud sõid oma portsud, viskasid tühjad pappkausid kõnniteele maha ja kadusid.

Unistus ööklubist lükkus edasi. Selle asemel avas Robert 1989. aasta jaanuaris DC Central Kitcheni.

Kapitooliumist viieminutilise jalutuskäigu kaugusel asuv DCCK ei ole pelgalt supikööök, koht, kus muidu ära visatavast korralikust toidust sünnib iga päev 4000 uut einet tänaval, varjupaikades, päevakeskustes ja teistes organisatsioonides jagamiseks. Lisaks on see tööandja endistele kodututele, kokakool, *catering*-firma, tugirühm, stereotüüpide murdja ning näidis-mudel poolesajale DCCK eeskujul sündinud köögile üle USA.

Toiduportsjon on lahendus näljale senikaua, kuni sul pole muid probleeme. Kui sa oled tööta, koduta, hariduseta, eneseusuta, tuksikeeratud tervisega, kõigi poolt põlastatud narko- või alkoholisõitlane, võib vabatahtliku ulatatud supikauss küll luua andjale parema enesetunde, kuid su jaoks aitab see eelkõige oma olukorras edasi püsida, ei enam.

DCCK lahendus on 12nädalased kokakursused, kus osalejad õpivad läbi köögipraktika lisaks toidu valmistamisele vastutustunnet, täpsust, meeskonnatööd, vajadusel ka kirjaoskust. Kursustel valmistatakse neid ette töö otsimiseks ja –intervjuudeks.

Lõpuks saavad nad tunnistuse, mis võimaldab töötada mistahes toitlustusasutuses, kuid töö leidmine ise on iga osaleja enda ülesanne.

Nõuded kursusel on karmid, ent mitte enam kui see, mis neid hiljem päris tööl ees ootab. Gruppi pääsemiseks peab olema puhas uimastitest. Kes kursuse ajal narkotestides vahele jääb, kukub kohe välja, et mitte teiste moraali alla kiskuda. Samuti käib põhjuseta puudujate, hilinejate, laisklejate ja tülinorijate käsi. Kuid keegi ei keela neil järgmise kursusega uuesti alustada ning nõnda teisel või kolmandal katsel sihile jõuda.

1990. aastal alanud kursused on tänaseks lõpetanud üle 60 lennu, igapähe 10-25 inimest. Alustajatest jõuab lõpuni tavaliselt 60-85%, mis pole sugugi paha, arvestades, et varasemas elus on paljude õnnestumisprotsent olnud null. Seitsme aasta statistika näitab, et töö leiab 91% lõpetajatest ning pool aastat hiljem on endiselt ametis 74%. Peaaegu kõik märgivad enesekindluse ja –väarikuse tõusu tänu kursustele.

Kui nii mõelda, siis kas ongi Robert väga kaugel oma "Casablancas"-unistusest?

Lisaks DCCK töötajatele ja koolitusprogrammis osalejatele askeldab köögis iga päev 10-20 vabatahtlikku. Mina satun sinna koos grupiga ühest hotellist, kes lisaks igapäevastele toiduannetustele saadab DCCKsse regulaarselt appi ka oma inimesi.

Mida siis meile räägitakse hommikul kogunemisel?

Seda, et nuga on terav, pliit kuum ja vesi märg. See on ju ikkagi USA.

Mida ei räägita, on see, kes meie tulevastest paarilistest on varem olnud uimastisõitlane, kes alkohoolik, kes vangis istunud. Esimesed veerand tundi kostab köögist peamiselt nugade rütmilist kolksumist vastu lõikelaudu. Siis hakatakse

Robert Egger

rääkima. Kas teil lapsi on? Millega nad tegelevad? Kas eile jalgpalli vaatasite? Kelle poolt olete? Jne, jne. Sekka näpunäiteid kokakursuslastelt, kuidas porgandit paremini tükeldada või lastele minevaid toidupakke korralikult kinnitada. Nemad oskavad midagi, mida mina ei oska, ja vastupidi. Koos aitame kedagi, kes seda vajab. Ning läbi selle ka iseennast.

Hetk, mil stereotüübid kaovad, on see, mil Robert mõttes võidukalt "Bingo!" ütleb. Sama kogeb ta üritustel, mida toilitab DCCK juurde tehtud *catering*-firma (tõsi, need toidud ei sünni ülejääkidest, vaid ostetud kraamist). Kui pidulised teaksid algul, et neid teenindavad endised kodutud, pälviksid viimased töönaoliselt kaastundlikke või isegi kahtlustavaid pilke ("Kas mu rahakott on ikka alles?") Kuuldes sama fakti ürituse lõpus, lähevad nende silmad suureks: "Misasja!? Poleks arvanudki! Vägev!"

Robert särab sellest rääkides nagu professor Higgins pärast Eliza esimest balli. Tema kursuslased niisamuti.

* * *

Ah jaa, aga mis on saanud plaanist rajada maailma kõige lähedam ööklubi?

See on endiselt alles.

"Ma mõtlen, et teeks selle koos oma DCCK inimestega," sõnab Robert. "Sellest tuleks tõeliselt vinget kohti!"

Tekst ja fotod: Urmo Kübar

SOOVITUSI VABATAHTLIKELE JA ANNETAJATELE

Robert Egger

DC Central Kitcheni rajaja ning president

- Ära tunne end süüdi, kui sa ei taha toetada iga ühendust. Sama raha peale on väljas liiga palju organisatsioone ning tõsi on, et sektor oleks tugevam ja efektiivsem, kui paljud neist ühineksid või lõpetaksid tegevuse.
- Enne, kui otsustad toetuse andmise, esita küsimusi ja nõua vastuseid.
- Ära toeta ühtegi organisatsiooni, mis püstitab ainult probleemi, kuid ei paku lahendust. Pea meeles, kaastunne ei ole tegevusplaan.
- Märka sidet tarbimise ja heategevuse vahel: sinu igapäevased ostu-eelistused võivad oluliselt vähendada vajadust heategevuse järele.
- Katsu ühendada oma töö, harrastused ja heategevus.
- Toeta heategevusfonde – regulaarsed annetused neile on suurepärane vahend, mis võimaldab ühendustel keskenduda strateegiliste eesmärkide saavutamisele.
- "Ma armastan sind" ei öelda selleks, et sama vastu kuulda. Ära heitu, kui sind kohe ei tänata või su nimi valesti kirjutatakse. Mõista seda, kui palju ühendused peavad ots-otsaga kokkutulemiseks rabelema.
- Ära killusta oma annetusi. Filantroopia on hajutatud liiga paljude huvide vahel. Ole valiv ja helde, rahasta oma valitud organisatsioone sel määral, et nad saaksid keskenduda oma missioonile, mitte raha otsimisele.
- Ära lase end kaasa kiskuda annetamise glamuuri. Ka kõige parem arvuti ei aita last, kel on kõht tühi. Liigu redelil üks pulk korraga.

Valikuliselt raamatust "Begging for change"

Lisalugemist:

DCCK kodulehekülge <http://www.dccentralkitchen.org>

Robert Eggeri ajaveeb <http://dccentralkitchen.blogspot.com>

UUDISED

NOORTEPROJEKTIDE KONKURSS "TÄHED SÄRAMA" JAGAB TÄNAVU 1,2 MILJONIT KROONI

3. juulini saab esitada elektroonilisi taotlusi Hansapanga noorte projektide konkursile "Tähed särama". Kui varem toimus konkurss kord aastas, siis tänavu leiab aset kolm taotlusvoor, mille raames jagab pank noorte toetuseks kokku 1,2 miljonit krooni. Sel aastal saavad taotlusi esitada MTÜde, klubide, koolide ja muude noorteorganisatsioonide kõrval ka eraisikud. Loe lähemalt www.npnk.ee/tahed.php

NÄITA HEATEO KUULUTUSI OMA KODULEHEL

Muutmaks heade tegude tegemise veel lihtsamaks, on nüüdsest võimalik näidata ka oma koduleheküljel Heateo lehele sisestatud abivajajate üleskutseid ja vabatahtlike abipakkumisi. Headele tegudele kaasaaitamiseks lisa väike tekstirida oma leheküljele. Tekstirea saad aadressilt www.heategu.ee/kuulutused.

OTSIME HEADE LUGUDE KIRJUTAJAID

Heateo SA kolme tegutsemisaasta jooksul on meieni jõudnud palju lugusid ja näiteid heade tegude tegemisest Eestis (vabatahtlikest, annetamisest, filantroopiast jne). Otsime vabatahtlikku, kes need lood avalikustamiseks põnevalt kirja paneks. Lisainfo: Kairi Birk kairi@heategu.ee

VABATAHTLIKKUSELE ANTAKSE UUS HOOG

Eesti Kodanikuühiskonna Arengukontseptsioon (EKAK) seab kodanikuühiskonna arendamise üheks peamiseks eesmärgiks vabatahtliku tegevuse kui kodanikusolemise olulise tunnuse väärtustamise. Tulenevalt sellest on koostamisel vabatahtliku tegevuse riiklik strateegia, mille loomises osaleb ka Heateo Sihtasutus. Strateegia eesmärgiks on koostada tegevuskava vabatahtliku tegevuse toetamiseks ja arendamiseks Eestis. Strateegia valmib 2006. aasta lõpuks ning selle tegevused hõlmavad nelja järgmist aastat.

HEATEO SIHTASUTUS VALITI AASTA SIHTASUTUSEKS

2005. aasta Aasta sihtasutuseks valis Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit (EMSL) Heateo Sihtasutuse. Heateo Sihtasutust tunnustati kui ühendust, mis on edukalt suutnud tõsta esile hästitoimivaid lahendusi ühiskondlikele probleemidele. Kiiduväärseks peeti meie aktiivset tegutsemist 2005. aastal ettevõtete ja ühenduste koostöö arendamisel. Sellest väljakasvanud Sotsiaalse ettevõtja konkurss on saavutanud palju positiivset tähelepanu meedias.

PINGINAABRID ALUSTAVAD TAAS SEPTEMBRIS

Eelmisel aastal pilootgruppidega startinud juhtimiskoolitus Pinginaabrid jätkub peale suvevaheaga 22. septembril 10 paari pinginaabritega. Osalemiseks võtke ühendust programmi koordinaatori Margo Looriga (Skype: margoloor, t: 51 32 489, e-post: margo@heategu.ee). Lisainfo leiab www.heategu.ee/pinginaabrid.

Pinginaabrid on Heateo Sihtasutuse algatatud 3. sektori arengut toetav juhtimiskoolitus, mis viib mittetulundussektori juhid kokku äri sektori juhtidega ning loob nende vahel avatud vastastikuse õppimise keskkonna.

TÄNAME PARTNEREID, TOETAJAJAID JA VABATAHTLIKKE

Heateo Sihtasutus toob kokku inimesi ja ettevõtteid, kes soovivad kaasa aidata positiivsete muutuste sünnile Eesti ühiskonnas.

Hansapank on olnud meie pikaajaline koostööpartner ja suurtoetaja alates 2004. aastast. Ettevõtte juhid on osalenud Pinginaabrite programmis, nõustades kodanikeühenduste eestvedajaid juhtimisalastes küsimustes, ning spetsialistid panustanud oma professionaalseid teadmisi Taaskasutuskeskuse arendamisse.

Sel aastal otsustas Hansapank investeerida aasta jooksul Heateo Sihtasutusse miljon krooni. Toetus võimaldab meil süstemaatilisel kaardistada kodanikesektorit Eestis, et leida üles algatusi, mille toetamisel on kõige suurem ühiskondlik mõju, ning hakata valitud projekte toetama rahaliselt ja professionaalse nõustamisega. Lisaks on Hansapank sotsiaalsete ettevõtjate konkursi suurim toetaja, panustades võitjate arenguplaanide elluviimisse nii rahaliselt kui oma töötajate vabatahtliku abiga.

Hill & Knowlton, Eesti üks juhtiv suhtekorraldusfirma, toetab oma inimeste professionaalse kompetentsiga Heateo Sihtasutust ning sotsiaalse ettevõtja konkursi projekte. Sel kevadel on Hill & Knowltoni töötajad analüüsinud loodava Terve Eesti Sihtasutuse kommunikatsiooniriske.

Eesti Päevaleht on aidanud sotsiaalse ettevõtluse temaatikat tutvustada laiemale avalikkusele – kajastanud häid näiteid Eestist ja mujalt maailmast, ning kutsunud inimesi osalema sotsiaalse ettevõtja konkursil.

Uniprint ja Papyrus on toetanud keskkonnasõbralike trükiste valmimist.

Avatud Eesti Fond ja European Venture Philanthropy Association on oma tegevustoetusega loonud aluse selleks, et Heateo Sihtasutus saaks hakata sotsiaalse ettevõtluse tegevussuunda arendama.

Heateo partnerid on eraisikud, kes aitavad meil suure mõjuga projekte välja valida, osalevad valitud algatuste nõustamisel ning toetavad Heateo Sihtasutust igakuise püsiannetusega. Heateo partnerid, 2006. a. juuni seisuga: Tõnis Arro, Kristi Liiva, Maarja Oviir-Neivelt, Rasmus Rask, Katrin Saul, Hannes Tamjärv, Alar Tamming, Toomas Tamsar, Linnar Viik ja Andres Viisemann.

Sotsiaalse ettevõtluse tegevussuunda ja konkursi projekte on nõustanud ka mitmed vabatahtlikud. Eelkõige soovime tänada Priit Mikelsaart ja Tarmo Jüristot.

Täname südamest kõiki toetajaid, koostööpartnereid ja vabatahtlikke!

Kui soovite sotsiaalse investori või vabatahtlikuna kaasa lüüa, palume võtta ühendust Artur Taeverega (e-post: artur@heategu.ee, skype: [arturtaever](https://www.skype.com/user/arturtaever)).

Heateo Sihtasutus

Uus tn 5, Tallinn 10111
Tel 631 1401, info@heategu.ee
www.heategu.ee

WWW.HEATEGU.EE

Head Uudised on Heateo Sihtasutuse väljaanne. Ilmub 4 korda aastas. Järgmine number ilmub septembris.

Toimetaja: Anu Vahtra-Hellat
Kujundaja: Teet Kuusmann
Fotod: Kris Haamer
Trükk: Uniprint
Paber: Papyrus

Head Uudised on trükitud taaskasutatud paberile.